

تیاتر ضد جنگ

جنگ و ضد جنگ

- دو دیدگاه متفاوت وجود دارد
- دیدگاه اول عموماً مبتنی بر استراتژی جنگ است و بدون در نظر داشتن پیامدها و نتایج آن به تحریک احساسات جنگ طلبانه به نفع مصلحت های سیاسی نظر دارد.
- حماسه های یونان باستان در تئاتر کلاسیک
- نمونه : نمایش نامه ایرانیان نوشته ی آشیل
- این نوع درام جنگ طلبانه با تقدس بخشیدن به جنگ آن را به عنوان به یک عمل دلاورانه تبلیغ می کند.

جنگ و ضد جنگ

- دیدگاه دوم نسبت به مسئله جنگ، نگاهی انسانی است
- هر نوع خونریزی و خشونت حاصل از آن را مورد انتقاد قرار می دهد
- بیان اثرات مخرب جنگ
- جامعه پس از جنگ، جامعه ای درمانده، در حال بازسازی و سرشار از هزینه های گزاف انسانی، اجتماعی و اقتصادی است که اصلاح و بازسازی آن شاید حتی در مواردی غیر ممکن به نظر برسد.

چند نمونه موردی در تاریخ تیاتر

ایرانیان

نوشته ی آشیل

- تراژدی ایرانیان داستان یورش خشایارشا به یونان را گزارش می کند. بر اساس این نمایشنامه، شاهنشاه هخامنشی، خدایان را فرا می خواند تا با همکاری آنان یونان را نابود کند. آتوسا، ملکه مادر و خشایارشا مهم ترین چهره های این نمایشنامه هستند. نویسنده با تأکید بر پیروزی ناوگان دریایی آتن در نبرد سالامیس، تأثیر بسیاری بر روحیه آتنی ها می گذارد.
- کهن ترین اثر نمایشی درباره جنگ است.

زنان تروا

نوشته ی اورپید

- این نمایشنامه روایتگر تلاش زنان تروا برای کنار آمدن با واقعیت های این جنگ و هضم فجایعی چون ازدست دادن خانه، خانواده و تغییر شیوه ی زندگی شان است.

- در نمایشنامه زنان تروا با دو جنبه جنگ روبه رو هستیم. یکی زجر کشیدن زنانی که به عنوان قربانیان جنگ، از سقوط تروا جان سالم به در می برند و دیگری رفتار فاتحان که در پی پروایی و رفتار خودویرانگر یونانی ها تجلی پیدا کرده است.

زنان تروا

ژان پل سارتر

- ژان پل سارتر نویسنده معاصر فرانسوی نیز برای بیان پاره ای حرف ها و دغدغه های خود به اقتباس از یک نمایشنامه کهن یونانی به نام “زنان تروا” روی آورد و آن را با عناصر و مفاهیم دوران خود درهم آمیخت.

مردم‌های بی کفن و دفن

ژان پل ساتر

- مردم‌های بی کفن و دفن داستان گروهی از پارتیزان‌های فرانسوی در جنگ جهانی دوم را روایت می‌کند که در پی یک عملیات توسط پلیس دستگیر می‌شوند و مورد شکنجه و بازجویی قرار می‌گیرند تا سر کرده خود را لو بدهند. آنها حتی با تحمل شکنجه‌های سخت، اعتراف نمی‌کنند، چرا که اعتقاد دارند اگر کلامی از رئیس و سر کرده خود بگویند، دچار شکستی با حقارت و خواری شده‌اند.

photo by : Hanieh Zahed

تیوال
www.tiwall.com

وقتی کبوترها ناپدید شدند

صوفی او کسانن

- داستان در استونی کمونیستی در سال ۱۹۴۱ می گذرد. ۲ پسر عمو از ارتش سرخ فرار می کنند: رولاند، یک مبارز وفادار به آزادی و ادگار یک مزدور فرصت طلب. وقتی نازی ها کنترل کشور را به دست می گیرند، رولاند مخفی می شود. ادگار همسر خود، یودیت، را رها می کند و خود را به یک هوادار وفادار رژیم هیتلر تبدیل می کند.

پل

هاینریش بل

- پل را می توان نمودی از نظریه ها و تجربیات هاینریش بل از جنگ دانست؛ تجربه ای که او سال های جوانی عمرش را در آن سپری کرد؛ تصویری از بیهودگی و ویرانی که با ساخت پلی آغاز می شود و با ویرانی اش پایان می یابد. هاینریش بل در این نمایشنامه به نابودی و ویرانی فراگیری اشاره دارد که جنگ خواسته یا ناخواسته بر آن دامن زده است و با ماشین انسانی اش آن را پیش می برد. پل نمودی از تجربه ها و نظریات هاینریش بل راجع به جنگ است.

شوینک در جنگ جهانی دوم

برتولت برشت

- نمایشنامه شوینک در جنگ جهانی دوم اثر برتولت برشت، از رمان شوینک، سرباز پاک دل نوشته یاروسلاو هاشک اهل چک برگرفته شده که از پس جنگ جهانی اول و چگونگی آغاز این تراژدی ویرانگر نوشته می شود.
- یک دانشجوی شورشی صرب روزی تصمیم می گیرد «فردیناند» ولیعهد اتریش را ترور کند. زمانی که ولیعهد وارد سارایوو می شود، او را مورد اصابت گلوله قرار می دهد و آتش جنگ جهانی اول را می افروزد. شوروی به اتریش حمله می کند و شوینک ساده دل و کمی دیوانه که از طریق فروش سگ های ولگرد و جازدن آنها به جای سگ های اصیل و اشرافی زندگی می کند، به عنوان سرباز جنگی وارد عرصه جنگ می شود و به عمق پلیدی و پوچی آن پی می برد.

سیمون ماسار

برتولت برشت

- برتولت برشت در نمایشنامه «سیمون ماسار» داستان دخترک فقیر و ساده‌ای را حکایت می‌کند که هنگام اشغال فرانسه به دست نازی‌ها، در مسافرخانه‌ای کار می‌کند، در حالی که برادرش به جنگ رفته است. او صدای فرشته‌ای را می‌شنود و خود را ژاندارک زمان می‌پندارد که باید برای رهایی فرانسه مبارزه کند.

ننه دلاور و فرزندانش

برتولت برشت

- یکی از مهم ترین نمایشنامه های قرن بیستم و عمیق ترین و مهم ترین اثر ادبی ضد جنگ جهان است
- آنا فیرلینگ، معروف به ننه دلاور، زنی میان سال است که در زمان جنگ فقط به دنبال راهی برای زنده ماندن است. ننه دلاور، دو پسر به نام های ایلیف و سویسی و یک دختر به نام کاترین دارد. کاترین لال است؛ در بچگی از یک سرباز ترسیده و همین ترس منجر به لال شدنش شده است. جنگ باعث آوارگی همه شده است؛ اما ننه دلاور کاسب است، گاری ای خریده است و به همراه سپاهیان، اروپا را طی می کند. تجارت ننه دلاور به همین جنگ وابسته است و او حاضر است هر چیزی را برای سود بیشتر خرید و فروش کند. او موافق جنگ نیست و حالش هم از جنگیدن به هم می خورد؛ اما در آمدش را از راه جنگ تأمین می کند. همین جنگ هم فرزندانش را یکی یکی از او می گیرد.

مرد و اسلحه

جورج برنارد شاو

- مرد و اسلحه، یک نمایشنامه کمدی مفرح و بی نظیر نوشته جورج برنارد شاو، نمایشنامه نویس ایرلندی است. این نمایشنامه، اولین بار در سال ۱۸۹۸ منتشر و به یکی از محبوب ترین آثار جورج برنارد شاو تبدیل شد. مرد و اسلحه، با شخصیت پردازی جذاب و متمایز، بی فایده بودن جنگ را نشان می دهد و از مفهوم جنگ و عشق به عنوان اهداف طنز خود استفاده می کند.

تیوال

Photo by: Ziya Safavian

پیک نیک در میدان جنگ

فرناندو آرابال

- پیک نیک در میدان جنگ نوشته فرناندو آرابال به نقد ساختار قدرت می پردازد. در یک روز یک شنبه آقا و خانم تپان تصمیم می گیرند پیک نیکی را در کنار فرزندشان (زاپو) در میدان جنگ بگذرانند. آنها به سختی و مشقت خود را به نقطه مذکور می رسانند و وسایل پیک نیک را پهن می کنند و لحظات شیرینی را با بازگویی خاطراتشان با تنها فرزندشان رقم می زنند، اما سر و کله یک سرباز دشمن پیدا می شود و آنها او را اسیر می کنند. در جریان نمایش همگی متوجه می شوند که همه دشمنی ها صرفا بر اساس خواسته و فرمان فرماندهان جنگ طلب ایجاد شده است.

خاموشی دریا

ورکور

- اثری از نویسنده فرانسوی و رکور نام مستعار ژان بروله
- یکی از مهم‌ترین آثار ادبی مرتبط با مقاومت فرانسه در دوران اشغال نازی‌ها در جنگ جهانی دوم
- در سال ۱۹۴۲ به صورت مخفیانه منتشر شد
- داستانی کوتاه اما بسیار تأثیرگذار درباره مقاومت مدنی و سکوت معنوی در برابر زورگویی و اشغال است.

خلاصه داستان

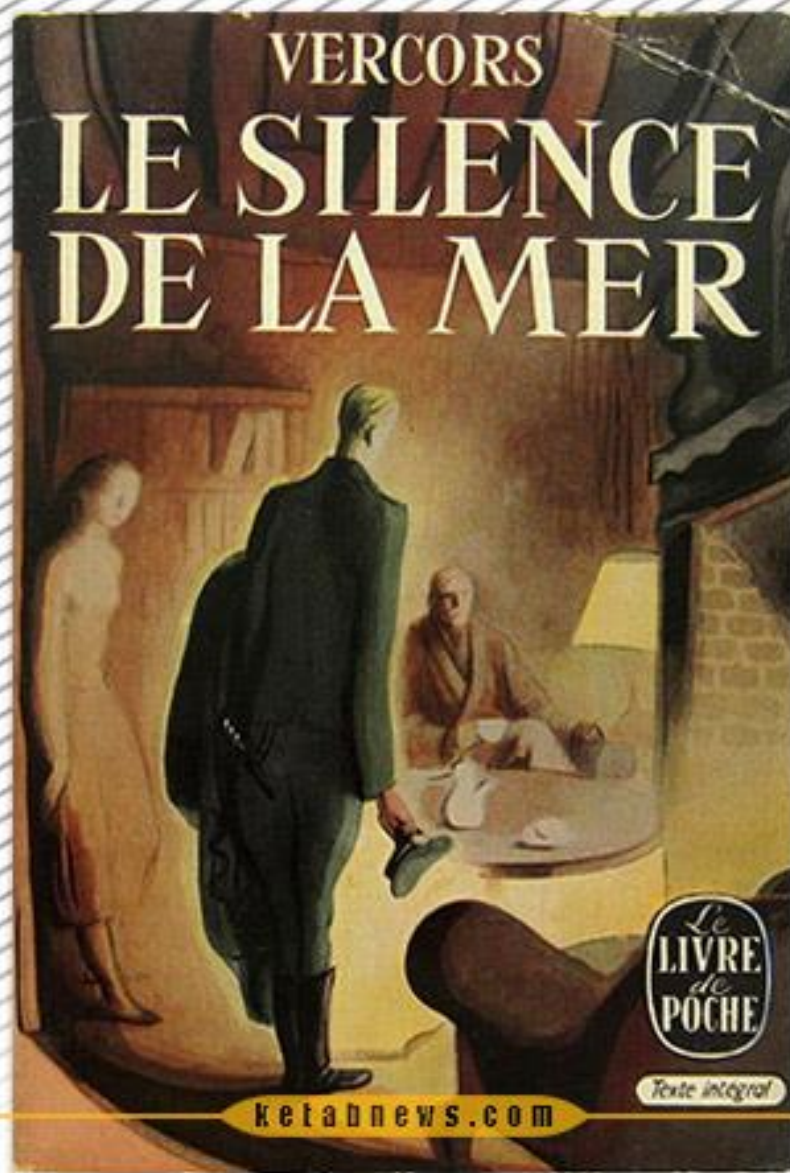
- داستان رمان در یک روستا در فرانسه اشغال شده توسط نیروهای آلمان نازی جریان دارد. یک افسر آلمانی به نام ورنر فون ابرناک برای اقامت به خانه‌ای که یک پیرمرد فرانسوی و خواهرزاده‌اش در آن زندگی می‌کنند، فرستاده می‌شود. در طول این داستان، افسر آلمانی تلاش می‌کند تا با این دو نفر ارتباط برقرار کند و با آنها گفت‌وگو کند، اما آنها تصمیم می‌گیرند با او سخن نگویند و تنها "سکوت" کنند.

- ورنر، برخلاف تصویری که غالباً از افسران نازی ارائه می‌شود، انسانی فرهنگی، مؤدب و علاقه‌مند به هنر و ادبیات است. او از اشغال فرانسه ناراضی است و از تحقیر فرهنگی و معنوی ملت فرانسه توسط دولت آلمان گلایه می‌کند. او نگاه انسانی و آرمانی به دوستی میان ملت‌ها دارد، اما سکوت مرد فرانسوی و خواهرزاده‌اش به نوعی نشان‌دهنده مقاومت آنها در برابر هرگونه عادی‌سازی رابطه با اشغالگران است. این سکوت به تدریج پیام مشهودی برای افسر آلمانی دارد: عدم پذیرش اشغال و اشغالگران، حتی اگر آنها با نیت دوستانه رفتار کنند.

تأثیر کتاب

- خاموشی دریا " بلافاصله پس از انتشار به اثری ماندگار و نمادین برای مقاومت فرانسه تبدیل شد. این کتاب به صورت زیرزمینی و غیرقانونی منتشر می‌شد و برای بسیاری از مردم نمادی از مقاومت فرهنگی و معنوی در برابر اشغالگری بود. بعدها این اثر اقتباس‌های سینمایی و تلویزیونی متعددی داشت که یکی از معروف‌ترین آنها در سال ۱۹۴۹ توسط ژان-پیر ملویل ساخته شد.

- خاموشی دریا نه تنها داستانی درباره جنگ، بلکه تمثیلی درباره افتخار، هویت و مقاومت در برابر ظلم است. استفاده از سکوت به عنوان نماد مقاومت و روایت یک داستان انسانی در پس زمینه جنگ، این اثر را به یکی از شاهکارهای ادبیات مقاومت تبدیل کرده است.